

V BAVLNÍKOVÉM KRÁLOVSTVÍ

O letošní destinaci jsem s Davidem nemusel ani dlouze diskutovat. Prakticky během týdne bylo rozhodnuto. Po dvou letech jsme si oba přáli vrátit se do postsovětských republik. Navíc přímou linkou z Prahy. Cyklovýpravu jsme tentokrát podnikli bez Dominika, který se potřebuje aktuálně věnovat novému byznysu. A tak jsme se na konci babího léta vydali vstříc očekávanému dobrodružství do srdce Ferganského údolí ležícího na pomezí tří států - Uzbekistánu, Kyrgyzstánu a Tádžikistánu.

IDEÁLNÍ MÍSTO NA PIKNIK

Sjíždíme jen pár kiláků pod městečko. Rychle rozděláváme stan vedle jediného stromu. O kousek dál sedí na trávě tři mladíci a zvou nás ke svému ohni. Nabízí nám na ochutnání šašlik a pivo. „My jsme sportovci a alkohol nepijeme,“ podaří se nám tímto vyzkoušeným argumentem pivo odmítnout. Klábosíme až do úplné tmy. Je už slušná zima, přece jenom se nacházíme ve výšce 1 450 metrů. Oblékáme na sebe většinu svého oblečení. Po sněžení poslední masité dobrůtky a vypití všech piv spokojeně sedají do auta. „Hej, kamaráde a tobě nevádí, že jsi pil? Takhle budeš řídit?“ ptám se zaraženě. „To je dobrý, jedeme pouze do Arslanbobu.“ s klidem odpoví řidič, který jenom během našeho sezení do sebe otočil tři lahvičky. Ráno David naměřil teplotu jen lehce nad bodem mrazu. „Království za teplý čaj“ vtipkuju s teplým ešusem v dlaních. Z kopce dolů sjíždíme nabalení jako cibule, vzduch je studený a sluníčko zatím ukryté za vysokými kopci. Jakmile ovšem prozáří celé údolí, je čas znovu vléknout kratásky.

DNES ZADARMO, ZÍTRA ZA PENÍZE!

Z krásných hor sjíždíme opět do nížiny. Pokračujeme tedy přímo, a to nejdříve do města Jalan-Abad. „Je na čase vyměnit si peníze!“ upozorňují na chybějící somy. V třetím největším městě země hledáme směnárnu. Evropskou měnu mi sice vymění, ale tentokrát se jim nelíbí výše částky. „Měníme minimálně 50!“ důrazně mi sděluje paní úřednice na můj dvacetieurový požadavek. „Ale já víc nepotřebuju. Chceme jen nakoupit trochu jídla. Zítra už budeme v Uzbekistánu,“ trpělivě vysvětluju důvody nízké výměny. Naštěstí nakonec souhlasí. „Tak můžeme do první restaurace na pořádný oběd!“ hlásím při východu ze směnárnky. Opíráme kola a vcházíme dovnitř. V mžiku je u nás obsluha. „Jaké máte prosím polívky?“ ptáme se již značně vyhladovělí. „Polévku dnes nevaříme. Máme totiž otevřeno první den a zahajujeme provoz jednotným slavnostním menu. Vseje dneska zdarma! Budete chtít jíst?“ ptá se žena s milým úsměvem. Odpověď je jasná. Za okamžik se už stůl prohýbá pod spoustou dobrot. Bez placení a nacpaní se na kolech pomalu šineme vpřed. Veškerou energii získanou z dobrého oběda necháváme ve stoupání na menší náhorní plošinu ležící za Jalan-Abadem. Při vjezdu do větších měst nás vždy vítá obrovská brána. Oš není výjimkou. Ovšem vzhled významného hraničního města není nijak oslavný. Má rozkopané ulice, špatné značení a velké zácpy na křižovatkách. Zastavujeme u historické památky, tzv. Sulejmánovy hory. „Střihneme si, kdo bude hlídat kola jako první?“ navrhuji. „Vyhrál jsi. Dej si to i za mě,“ dává bez strážby David najevo svůj totální nezáměr o výstup na vrchol kopce. Šlapu tedy sám. Od hory směřujeme na místní tržnici. Z centra se nedokážeme vymotat správným směrem, stále se někoho ptáme. Opět se nám potvrdilo naše nepsané pravidlo: Čím větší město, tím můžeme očekávat víc problémů.

SBĚR BÍLÉHO ZLATA

Až k přechodu byly ulice plné aut a zmatků. Sotva se vrátíme zpět do Uzbekistánu, je tomu přesně naopak. Rozhodujeme se pro návštěvu sauny. Poslední formou hygieny byla řeka v horách u Arslanbobu. To už jsou čtyři dny. V této oblasti se bohužel žádné čisté vodní toky nevyskytují. Pouze důmyslné zavlažovací kanály pro bavlníková pole. Sklizeň bílého zlata je v plném proudu. „Kolik dostanou za jedno kilo?“ ptáme se muže v montérkách. „Dvěstěřicet tři somů,“ odpovídá (v přepočtu asi 2,50 Kč). „A kolik nasbírají nejlepší sběračky za den?“ vyzvídáme dál, abychom si udělali představu, jak je fyzicky velmi náročná práce placená. „Nejvíce sto kilo,“ zazní z pole. Po matematickém výpočtu nám vychází, že si nejlepší pracanti mohou vytrhat 1 5 000 korun měsíčně. Na památku si trháme několik bílých hlaviček. Třicet kilometrů za hranicemi střídají bavlníková pole malá městečka. Hned v první máme štěstí na vyhlášenou saunu. „Mám strach, že nám něco slohnou,“ obává se David velkého davu čumilů. S pasem, penězma a foťákem kráčíme neohroženě do útrobu malé budovy. Jakmile se svleču do naha jsou náhle všichni pryč. „Tady se chodí dovnitř v plavkách!“ jsem upozorněn jediným návštěvníkem sauny. Je to paráda! Oáza klidu a odpočinku, která se ke konci mění na prádelnu. V teplé vodě se snažím aspoň trochu přemáchat cyklistický úbor. Do kanálu odtéká dost černý humus.

JAKO ALENKA V ŘÍŠI DIVŮ

Sjeli jsme z hlavní silnice a pokračujeme dál po okreskách. Kvalita asfaltu není pro auta žádný zázrak, ale pro naše horáky je naprosto skvělý. Uprostřed malé vísky sedí v příkopě vedle silnice zhruba deset starších pánů v oblecích a hrají pro nás neznámou společenskou hru. My jim pokládáme otázku ohledně noclehu. Ujímá se nás Aljoša. Na konci vesnice má „daču“ a tam je prý místa dost.

Postupně se tady střídají desítky lidí. Pěkné je, že každý přinese i něco na zub. „A proč pořád pěstujete na polích jenom bavlnu? Ničemu jinému se tady nedaří?“ ptáme se Aljoši. „Roste, ale my na své půdě musíme pěstovat to, co nám stát nařídí. Určuje i cenu, za kolik od nás úrodu odkoupí. No, a tady je místo hlavně pro bavlnu,“ vysvětluje místní politiku. Druhý den při odjezdu nám Aljošova žena dává ještě trochu ovoce a vyšívání ubrusu jako dárek pro manželky.

Při šlapání spolu rozebíráme neuvěřitelnou uzbeckou pohostinnost, když najednou zaslechneme živou hudbu. Zastavujeme. „Čto éto?“ ptáme se zvědavě na důvod veselí. „Éto svatba, přicházejte!“ odpovídají a v mžiku jsme součástí svatebního veselí. Přecházíme pod veliký stan, kde debužiruje většina svatebčanů. Jsme posazeni na jednu lavici a ihned nám servírují jedno jídlo za druhým. A pochopitelně nemůže chybět vodka. Během dne se očekává prý přes pět set hostů! Na cestu dostáváme bohatou výslužku. Novomanželům tady necháváme svatební dar. Naštěstí máme ještě jeden neotevřený podpurný energetický nápoj. „To je energie na dnešní svatební noc!“ snažím se vysvětlit, co je obsahem plechovky.

ZMĚNA PLÁNU

Vybrané místo pro stan není žádná výhra. Začínám vařit polívku. Konečně voda začíná bublat. „Čto vy zděs dělájeté?“ ptá se nás malá postava s velkou svítilnou. „Vaříme večeri a pak půjdeme spát,“ odpovídám nezáudně. „Zabalte to a půjdete na noc ke mně domů!“ dostáváme skoro příkazem. Velmi rychle a chaoticky bereme veškeré věci. Stan pouze přehodím přes rameno. Teplou polívku nám nese náš nový velitel. „My si konečně jednou naplánujeme noc ve stanu a oni nám ji tady nedopřejí,“ říká ironicky David. Sice už neprší, ale ve skutečnosti jsme rádi, že budeme nocovat pod střeškou. „Hlavu si položte směrem k oknu! To je směr k Mekce!“ zdůrazňuje hostitel při našem ukládání spacáků. Ráno k snídani dostáváme k čaji spoustu ovoce.

OPUŠTĚNÝ PŘECHOD

Po čtyřech dnech se opět blížíme k hranicím. Tentokrát budeme ovšem přecházet do Tádžikistánu. Šířka vozovky je jako pro tanky, ale jedeme po ní my a pár zvířecích povozů. Jinak zeje prázdnotou. A přitom je jasné, že před lety byla celnice plná cestujících lidí. Stojí tu vedle sebe asi desítky opuštěných okýnek na vyřízení hraničních formalit. David zrovna teď musí nutně na záchod. Jeho nebezpečně rychlý metabolismus ho nutí vykonat velkou potřebu okamžitě. „Pažálujsta, tualet!“ prosí zoufale celníka. Uniformovaný voják ho odvádí kamsi dozadu. „Ochranku na záchodě si ještě nikdy neměl, co?“ vtipkuji po jeho návratu. Nečekané přijíždí auto. Vystupuje vyšší kníratý muž v nažehlené uniformě. „Vpravo hled!“ zakřičí jeden z nich a pokračuje nějakým hlášením, kterému nerozumím. Scéna jako z filmu. Druhá část celnice je sice nová, ale úplně stejně prázdná. Smutný pohled. Projíždíme severovýchodním Tádžikistánem, který je jedinou oblastí z celé země, kde se nachází rovina. Dojíždíme do kempu, který působí opuštěně. Překvapivě má ovšem dokonce i správce, který nás právě srdečně vítá. Při ranním odjezdu zjišťuju u správce, co jsme dlužní za noclehu. „Ničevól!“ stručně odpoví a zamává na pozdrav. Pokračujeme západním směrem k Kuchandu. Kuchand je nečekaně pohledné město. Zvláště centrum stojí za prohlídku. Staré mešity a bazar jsou pro nás největším lákadlem. Za dob Sovětského svazu byl údajně tento trh největším v celém Sazu. Velikost budovy je srovnatelná s fotbalovým stadionem.

pokračování na straně 16

21.40 **Malé lásky** dokument

- 5.55 Snídaně s Novou**
- 8.55 Ulice (3532)**
Původní český seriál (2018).
- 9.45 Ordinace v růžové zahradě 2**
Test důvěry
Nové příběhy oblíbeného českého seriálu (2018).
- 10.55 Co na to Češi**
- 11.45 Tescoma s chutí**
Pečeme s Ivetou Kořínkovou a Pavlínou Bersziovou.
- 12.00 Polední Televizní noviny Sportovní noviny, Počasí**
- 12.25 Krok za krokem III (7)**
Třetí řada amerického seriálu (1993).
- 12.45 Ordinace v růžové zahradě 2**
Carpe diem
Napětí, romantika a humor v oblíbeném seriálu TV Nova (2011).
- 14.05 Dr. House (19)**
Děti
Americký seriál (2004).
- 15.00 Dr. House (20)**
Láska bolí
Americký seriál (2004).
- 15.55 Kriminálka Las Vegas V (25)**
Oběma nohama v hrobě (2. část)
Závěr páté řady amerického seriálu (2004).
- 16.57 Odpolední Počasí**
- 17.00 Odpolední Televizní noviny Sportovní noviny**
- 17.25 Co na to Češi**
Zasoutězte si společně s dvěma týmy, které mají za úkol co nejlépe odhadnout, jak na různé jednoduché otázky z každodenního života odpovědělo sto oslovených Čechů (2018).
- 18.25 Ulice (3533)**
Původní český seriál (2018).
- 19.30 Televizní noviny Sportovní noviny, Počasí**
- 20.20 Výměna manželek X**
Jak si poradí zkušená matka Ivana v neuspořádané domácnosti mladé maminky? Jak se dokáže nezkušená Tereza postarat o pětiletou rodu? Úspěšná reality show, ve které si dvě ženy vymění domácnost na dobu deseti dní, které stráví pod dohledem nového chotě, nových dětí a hlavně televizní kamery!
- 21.40 Malé lásky**
„Proč tady vůbec jsem?“ ptá se tatínek na porodním sále v prvním příběhu. Druhý příběh je plný lásky, obětavosti a odhodlání. „Láska nezná hranice. To, že je Lucie na vozíku jsem vůbec neřešil,“ říká Ladislav. „Moje rodina si nepřála, abych s Vlastou chodil, protože je Rómka, a tak jsem odešel z domu,“ vzpomíná Michal (2018)
- 22.40 Námořní vyšetřovací služba XIV (1)**
V utajení
Americký kriminální seriál (2016).
- 23.25 Beze stopy V (12)**
Americký krimi seriál (2006).
- 0.20 Dr. House (19)**
Americký seriál (2004).
- 1.15 Dr. House (20)**
Americký seriál (2004).
- 2.00 Kriminálka Las Vegas V (25)**
Závěr páté řady amerického seriálu (2004).
- 2.35 Krok za krokem III (5)**
Třetí řada amerického seriálu (1993).
- 3.15 Co na to Češi**
- 3.55 Ordinace v růžové zahradě 2**
Napětí, romantika a humor v oblíbeném seriálu TV Nova (2011).